

31.5.2021

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä (*jäljempänä MaRa*) lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain väliaikaisesta muuttamisesta.

Ehdotuksen mukaan tartuntatautilain muutoksilla pyritään ehkäisemään ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviäminen Suomeen. Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä. Jos Suomeen saapuvalla henkilöllä ei olisi esittää covid-19-testitodistusta, hänen tulisi käydä testissä Suomeen saavuttuaan. Sen lisäksi heidän, joilla olisi ennakkotestitodistus tai jotka olisivat käyneet testissä Suomeen saavuttuaan, tulisi käydä toisessa covid-19-testissä 3-5 vuorokauden kuluessa Suomeen saapumisesta.

Rikoslakiin ehdotetaan muutosta, jolla säädettäisiin rangaistavaksi se, jos henkilö ei osallistuisi edellä mainittuihin covid-19-testeihin.

MaRa kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa kunnioittavasti seuraavan.

1. Yleiset huomiot STM:n rajatestausesityksestä

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31.5.2022 saakka. **MaRa katsoo, että terveysturvallisuustoimia koskeva lain voima-
saolon ulottaminen kevääseen 2022 on ylimitoitettua. Lain tulee olla voimassa korkeintaan vuoden 2021 loppuun asti.**

Eduskunta on 19.3.2021 sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintöön (StVM 6/2021, HE 15/2021 vp) perustuen hyväksynyt lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimiin luodakseen maahantuloon menettelyn, joka estää yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ja samalla huomioi jatkossa kasvavat liikennemäärät rajaliikenteessä. Tällaisen ennakkotodistuksiin perustuvan mallin käyttöönoton jälkeen pakolliset terveystarkastukset voitaisiin selkeästi kohdistaa henkilöihin, joilla ei ole osoittaa riittävä todistuksia covid-19-testituloksesta, annetusta rokotusta tai Covid-19-taudin sairastamisesta.

MaRa pitää hyvänä, että sosiaali- ja terveysministeriö on eduskunnan edellyttämällä tavalla valmistellut sääntelyehdotuksen, joka perustuu ennakkotodistuksille ja myös rokotetodistus on hyväksytty koronatodistukseksi negatiivisen testitodistuksen ja sairastettua tautia koskevan todistuksen (immunitetitodistuksen) rinnalle.

MaRa katsoo, että sääntelyssä on kuitenkin useita puutteita, jotka tulee jatkovalmistelussa korjata, jotta matkailu Suomeen pääsee käynnistymään samassa tahdissa muiden EU - maiden kanssa.

Keskeisenä puutteena STM:n esityksessä on, että siinä ei huomioida rokotekattavuuden lisääntymistä Suomessa ja lähtömaissa ja miten se tulee vaikuttamaan sairaalahoidon määrän laskuun ja kuolemantapausten vähentymiseen. Esitys jättää huomioimatta EU:n antaman suosituksen EU-maiden välisen matkustamisen terveysturvallisuustoimista ja tuoreen EU:n neuvoston antaman suosituksen kolmansista maista saapuvan matkailun avaamiseksi. Sääntely ei myöskään vastaa yleiseurooppalaista linjaa terveysturvallisen matkailun mahdollistamiseksi.

Ehdotetussa sääntelyssä on valittu malli, jossa kaikista maista saapuviin matkustajiin kohdistetaan koronatodistusvaatimuksia. Tällainen malli ei perustu riskiperusteisuuteen, koska se jättää huomioimatta lähtömaan epidemiatilanteen ja rokotekattavuuden. Esitetty malli on selkeässä ristiriidassa EU:n suositusten kanssa. EU:n sisäisessä matkustamisessa maat on luokiteltu vihreiksi maiksi, oranssiksi maiksi, punaisiksi maiksi ja uutena luokkana tummanpunaishiksi maiksi. Vihreistä maista matkustamista ei tule rajoittaa ja oranssista, punaisesta ja harmaasta maasta matkustaville suositellaan lähtömaatestiä. Tiukempia terveysturvallisuustoimia edellytetään ainoastaan tummanpunaishista maista matkustaville. Kolmansista maista suuntautuva matkailun terveysturvallisuuskäytännöt perustuvat myös EU:n neuvoston suosituksen mukaisesti riskiperusteisuuteen, jossa kriteerinä olevaa lähtömaan ilmaantuvuuslukua on nostettu 25:sta 75:een.

Merkittävänä ongelmana on myös se, että negatiivisella koronatodistuksella matkustavalta vaaditaan toista testiä lyhyitä viipyä lukuun ottamatta. Toisen testin vaatimus on vastoin EU:n suositusta, joka perustuu lähtömaatestiin. Rokotekattavuuden lisääntyessä Suomessa ja lähtömaissa ei ole perusteita vaatia negatiivisen testituloksen saaneita menemään toiseen testiin. Riskiperusteisessa lähestymistavassa on hyväksyttävä se, että testaus ei paljasta kaikkia koronatartuntoja. Yhdellä testillä saavutetaan kuitenkin se, matkailijoiden joukoista suurin osa positiivista tapauksista pystytään havaitsemaan ja lähtömaassa tehdyllä testillä henkilö ei matkusta Suomeen, vaan jää sairastamaan taudin kotimaahansa.

Toiseen testiin menemisen vaatimusta on tehostettu rangaistusuhalla. Tällainen malli ei toivota matkailijoita tervetulleeksi, vaan karkottaa matkailijat. **MaRa vastustaa tällaista sääntelyä.**

Lapsiperheiden matkustamisen Suomeen tehdään sääntelyssä erittäin hankalaksi ja kalliiksi. Ehdotuksen mukaan jo 2008 syntyneiltä lapsilta edellytetään koronatodistusta Suomeen saavuttaessa. Rokotuskäytäntöjen vuoksi vasta 16-vuotiaat ja sitä vanhemmat lapset voivat saada rokotuksen. Rokotevaihtoehdon puuttuminen nuoremmilta lapsilta tarkoittaa sitä, että lapsiperheiden saapuminen matkalle Suomeen edellyttäisi lasten testaamista, STM:n esityksen mukaan pidemmällä viipymillä jopa kaksi kertaa. Testikustannukset ja sen aiheuttama vaiva lapsiperheiden kohdalla olisivat niin suuret, että lapsiper-

heet valitsisivat matkakohteekseen Suomen sijasta maan, jossa lapsiperheiden asema ymmärretään.

MaRa katsoo, että STM:n ehdotus on ylimitoitettu koronaviruksen leviämisen estämiseksi eikä se ole kilpailukykyinen muiden maiden tuleviin terveysturvallisuuskäytäntöihin nähden. Esitys myös käytännössä kiristää nykytilaa, koska Suomeen pääsee tällä hetkellä ilman koronatodistuksia, jos lähtömaan ilmaantuvuusluku on alle 25. Esitys johtaisi toteutuessaan siihen, että matkustaminen Suomeen ei pääse käynnistymään kesällä eikä syksyllä 2021. Matkailutaseen ja matkailu- ja ravintola-alan kannalta tilanne on erittäin vahingollinen. Suomalaisten matkailu muihin maihin käynnistyy patoutuneen kysynnän siivittämänä (matkailumenot kasvavat merkittäväksi), mutta ulkomaiset matkailijoiden määrä Suomeen jäisi pieneksi (matkailutulot jäävät vähäiseksi). Suomi menettäisi työpaikkojen lisäksi valtavan määrän erilaisia verotuloja.

2. Matkailun pikainen avaaminen Suomeen on välttämätöntä matkailu- ja ravintola-alan ahdingon helpottamiseksi ja työpaikkojen palauttamiseksi

Ulkomaalaisten matkailijoiden osuus matkailun kokonaiskulutuksesta Suomessa oli arviolta noin 31 prosenttia eli 5,0 miljardia euroa vuonna 2019 (lähde: Tilastokeskus ja World Travel & Tourism Council 2020). Ulkomaalaisten Suomeen tuoma vientitulo on kasvanut nopeasti ennen koronaepidemiaa ja sillä on erinomaiset mahdollisuudet kasvaa, kun korona hellittää otettaan. Matkailun osuus Suomen kokonaisviennistä vuonna 2019 oli noin 5 prosenttia ja palveluviennistä 16 prosenttia. Matkailu on palveluviennin kolmanneksi suurin toimiala. Matkailu- ja ravintola-alan yritysten elpyminen koronakriisistä edellyttää, että kansainväliset matkailijat saadaan palaamaan Suomeen mahdollisimman nopeasti.

Ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu pysähtyi täydellisesti maaliskuun loppupuolella 2020. Se katkaisi äkisti hyvin sujuneen talvikauden juuri parhaan sesongin kynnyksellä. Talvimatkailussa on paljon yrityksiä, joiden asiakkaina on yksinomaan ulkomaalaisia asiakkaita tai suuri enemmistö asiakkaista on ulkomaalaisia. Talvimatkailussa tällaisia yrityksiä ovat erityisesti hotellit ja ohjelmapalvelualan yritykset. Monessa Pohjois-Suomen matkailukeskuksissa ulkomaalaiset ovat kotimaisia asiakkaita suurempi asiakasryhmä.

Ulkomailta Suomeen suuntautuva vapaa-ajan matkailu ja liikematkailu olivat pysähdyksissä myös koko loppuvuoden 2020. Suurimpia menettäjiä olivat hotellit, kongressit ja ulkomaalaisten suosimat kalliimman hintatason ravintolat. Suurimpia alueellisia menettäjiä olivat Uusimaa, Pohjois-Suomi ja Itärajalla olevat alueet, joihin venäläisten matkailun loppuminen jätti syvän loven.

Matkailualan tilanne on jatkunut synkkänä myös kuluneen talven ja kevään aikana. Näyttää siltä, että tuleva kesä ja alkusyksy ovat menetettyjä. Tämä on johtanut siihen, että alan yritykset ovat erittäin velkaisia ja työntekijöiden asema on tukala. Tuoreimman jäsenkyselymme mukaan lähes 80 prosenttia ohjelmapalvelualan yrityksistä menettää liikevaihtoaan vähintään 80 prosenttia verrattuna vuoden 2019 kevääseen. Peräti 34 prosenttia yrityksistä oli suljettuna. Jopa 44 prosenttia yrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan alla ensi syksynä.

Matkailun kokonaiskysyntä väheni työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen mukaan noin 7 miljardia euroa vuonna 2020. Matkailukysyntä vähenee arvion mukaan tänä vuonna 6,4–8 miljardia euroa sen mukaan milloin ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu avautuu.

Finnair on vuosikymmenten aikana rakentanut Suomeen ulkomaanreittiverkoston, joka on merkittävästi parempi kuin monessa muussa vastaavankokoisessa maassa. Vaikka Suomi on syrjäinen EU – maa, Suomeen on erinomaiset lentoyhteydet ja Suomi on helpposti kansainvälisten matkailijoiden saavutettavissa. Suomen hyvä kansainvälinen saavutettavuus perustuu Finnairin Aasia - strategian onnistumiseen. Suomen käyttöönottamasta matkailun terveysturvallisuusmallista riippuu myös se, saadaanko Finnairille ja Suomen kansainväliselle saavutettavuudelle elintärkeät lentoreitit Helsingin ja Aasian välillä pysymään Suomessa vai siirtyvätkö ne kilpaileviin Euroopan kaupunkeihin. Ne tukevat myös kotimaan lentoverkoston säilymistä, mikä on välttämätön edellytys ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kasvulle.

3. Terveysturvallista matkailua koskeva sääntely tulee rakentaa riskiperusteiselle lähestymistavalle yleiseurooppalaisen linjan mukaisesti

Koronapandemiatilanne paheni koronavirusmuunnoksen takia keväällä 2021 Suomessa, mutta kesää kohti epidemiatilanne on parantunut samaan aikaan kun aikuisväestön rokotaminen on edennyt. Tällä hetkellä (26.5) yli 50 % aikuisväestöstä on saanut ainakin ensimmäisen rokotteen. THL:n johtavan asiantuntijan mukaan tavoite aikuisväestön 70 % rokotekattavuudesta 1. rokoteannoksen osalta saavutetaan viimeistään kesäkuun viimeisellä viikolla. Myös useissa EU - maissa ja kolmansissa maissa tartuntaluvut ovat kääntyneet laskuun ja rokottaminen etenee hyvin. Rokotekattavuuden lisääntymisen myötä myös kansainvälinen matkailu alkaa elpymään jo kesällä 2021. Suomen on oltava valmis heti vastaanottamaan kansainvälisiä matkailijoita muiden maiden kanssa kilpailukykyisellä terveysturvallisuuden riittävästi huomioivalla sääntelyllä.

MaRa pitää välttämättömänä, että Suomi luo lainsäädäntöön selkeän, ennakoitavan ja riskiperusteiseen lähestymistapaan perustuvan sääntelymallin terveysturvalliselle matkailulle. Ennustettavuus on tärkeää matkaa harkitseville matkailijoille, matkailualan yrityksille Suomessa ja Finnairille. Malli ei voi ruuhkauttaa maahantuloa maahantulopisteillä matkailijamäärien lisääntyessä tai aiheuttaa kohtuutonta kuormitusta terveydenhuollolle. Suomen terveysturvallista matkailua koskeva malli ei saa olla myöskään kilpailijamaita kireämpi.

Useat Euroopan maat ovat ilmoittaneet matkustuksen avaamisesta. Yleiseurooppalaiseksi linjaksi on muodostunut karanteenivaatimuksen poistaminen, kun matkailija saapuu maahan koronatodistuksen (koronarokotus-, ennakotesti- tai immuniteetitodistuksen) kanssa. Yleinen linja muualla Euroopassa on myös, että todistukset tarkastetaan lähtömaassa ja sen tekevät kuljetusyhtiöt viranomaisen velvoittamana. Esimerkiksi Saksa poisti äskettäin karanteenivaatimuksen matkailijoilta, jotka saapuvat maahan koronatodistuksen kera, ja käyttää karanteenia vain erityisen riskialttiista maista saapuville virusvarianttien leviämisen ehkäisemiseksi. Näin Saksa ja moni muu maa voivat avata terveysturvallisen matkustamisen. MaRan tiedon mukaan tällä hetkellä Schengen-maista 21 maata ei edellytä karanteenia matkustettaessa ennakotestitodistuksen kera. Terveystodistusten tarkastaminen lähtömaassa puolestaan varmistaa rajan turvallisuuden ilman, että se kohtuuttomasti kuormittaa rajakaupunkien terveydenhuoltoa.

EU:n suosituksessa koskien EU-maiden välistä matkustamista maat on jaoteltu riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti viiteen luokkaan alueen ilmaantuvuusluvun ja positiivisten testien perusteella: Vihreät maat, oranssit maat, punaiset maat ja epidemiasta pahiten kärsivät maat, joita ovat tummanpunaiset maat. Tällä värillä merkittäisiin alueet, joilla virusta esiintyy erittäin paljon, muun muassa herkemmin tarttuvien muunnosten vuoksi. Harmaiksi maiksi on luokiteltu maat, joiden epidemiatilanteesta ei ole luotettavaa tietoa.

EU suositaa, että oranssista, punaisesta ja harmaasta maasta saapuvalta matkailijalta vaaditaan ennakkotestitulosta. Tummanpunaisista maista matkustavilta vaadittaisiin testiä sekä karanteenia / omaehtoista karanteenia (self isolation). EU:n suosituksen mukaan vihreistä maista saapuville matkailijoita ei vaadita terveysturvallisuustodistuksia.

Schengen alueen ulkopuolelta tulevaa matkailun osalta EU-maat Suomi mukaan lukien hyväksyivät 20. toukokuuta 2021 päivitetyn suosituksen EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevista väliaikaisista rajoituksista ja niiden mahdollisesta poistamisesta. Siinä merkityksellisenä pidettävää ilmaantuvuuslukua lähtömaissa nostettiin 25:sta 75:een. Suositukseen sisältyy myös hätäjarrumekanismi. Jos kolmannen maan tai muun alueen epidemiatilanne heikkenee nopeasti erityisesti havaittaessa huolestuttava tai seurattava muunnos, jäsenmaiden olisi otettava kiireellisesti käyttöön väliaikainen, kaikkea matkustamista EU:hun koskeva rajoitus. Tätä hätäjarrua ei pitäisi soveltaa EU:n kansalaisiin, pitkäaikaisiin EU:n asukkaisiin eikä tiettyihin matkustajaryhmiin, jotka matkustavat välttämättömistä syistä. Näihin olisi kuitenkin kohdistettava asianmukaisia testaus- ja karanteenitoimenpiteitä silloinkin, kun he ovat saaneet kaikki rokotukset.

4. Yksityiskohtaiset kommentit lakiesitysluonnoksesta

4.1 Koronatodistusten vaatiminen riskimaista matkustettaessa

MaRa pitää vakavana puutteena sitä, että sääntelyssä ei ole lähtömaan tilanteelle annettu mitään merkitystä. Todistuksia vaaditaan kaikilta matkustajilta (poikkeusryhmiä lukuun ottamatta) riippumatta, siitä millainen epidemiatilanne lähtömaassa on. Tämä poikkeaa merkittävästi EU:n suosituksesta ja yleiseurooppalaisesta linjasta. Lakiesityksessä on kuvattu muiden Euroopan maiden tämänhetkisiä terveysturvallisuuskäytäntöjä mutta jätetty mainitsematta se, mihin malliin muut Euroopan maat ovat siirtymässä.

MaRa katsoo, että esitystä korjattava niin, että vain riskimaista saapuville edellytetään koronatodistusta.

MaRa huomauttaa, että EU:n neuvosto Suomi mukaan lukien antoi 20.5.2021 uusitun kolmansista maista EU alueelle suuntautuvaa matkustamista koskevan suosituksen. Suosituksen mukaan sellaisista kolmansista maista, joiden ilmaantuvuusluku on enintään 75/100 000 asukasta/14 vrk tulee voida matkustaa EU:hun ilman mitään terveysturvallisuuteen liittyviä rajoitteita. Korotettua (aiemmin 25) ns. vihreän kategorian maaluokitusta perusteltiin muun muassa kasvavalla rokotesuojalla. Suosituksen perusteella yli 75 ilmaantuvuusluvun maista matkustamisen tulisi olla mahdollisteta koronatodistusten avulla.

MaRa katsoo, että Suomen EU:ssa hyväksymän mallin mukaisesti alle 75 ilmaantuvuusluvun maista tulevilta ei tule vaatia koronatodistuksia. Suomi ei voi myöskään asettaa EU:n sisäiselle matkustamiselle tiukempia rajoituksia kuin sen hyväksymässä ulkorajasuosituksessa asetetaan. Matkailun rajoituksia pitää purkaa kesän ja syksyn aikana rokotekattavuuden lisääntyessä, ja sen saavuttaessa Suomessa tavoitellun 70 % kattavuuden aikuisväestöstä, koska tällöin rokote estää jo tehokkaasti sairastumisia ja kuolemantapauksia.

4.2 Koronarokotuksen hyväksyminen matkustamisessa

Esityksen mukaan koronatodistukseksi kelpaa myös rokotustodistus. MaRa pitää rokotetodistuksen nostamista testituloksen ja immuniteettitodistuksen rinnalle välttämättömänä ja se noudattaa myös EU:n hyväksymää vihreää todistusta koskevaa sääntelyä.

Jotta koronatodistuksella voidaan välttää lähtömaa tai saapumismaatesti, on henkilöllä oltava kuitenkin esityksen mukaan kaksi rokotusta (rokotussarja). MaRa pitää rokotussarjan vaatimista liian tiukkana toimenpiteenä ottaen huomioon, että jo yksi rokote tuo tehokkaan suojan vakavaa tautia vastaan ja vähentää myös tartuttavuutta. Rokotussarjaa koronatodistuksena voitaisiin edellyttää poikkeustapauksissa eli matkustettaessa erityisen riskialttiista maista.

4.3 Kahden koronatestin vaatimuksesta tulee luopua

Esityksen nojalla ennakkotestitodistuksella Suomeen saapuvan matkailijan tulee mennä toiseen testiin aikaisintaan 72 tuntia ja viimeistään 120 tunnin päästä maahan saapumisesta. Toisen testin vaatimus ei koske lyhyitä viipymiä, joissa matkustaja viipyy Suomessa enintään 5 vuorokautta.

MaRa katsoo, että toisen testin vaatimus on ylimitoitettu toimi lukuun ottamatta niitä tilanteita, joissa matkustaja saapuu maahan erityisen riskialttiista maasta.

EU:n liikennevalomallia koskevan suosituksen mukaan oranssista, punaisesta tai harmaasta maasta matkustettaessa tulee matkustajalla olla lähtömaatesti (yksi testi riittää). EU maat eivät yleisesti enää edellytetä toista testiä ennakkotestin lisäksi. Toinen testin vaatimus on myös EU:n vihreää todistusta koskevan sääntelyn hengen vastainen. Vihreän todistuksen kantava ajatus on se, että tällä todistuksella matkailija pääsee matkustamaan toiseen EU-maahan.

Lakiesityksen perusteluissa (sivut 42–43) todetaan, että lähtömaatestaus vähentää ulkomailta tulevia tartuntoja merkittävästi, koska pelkästään todistuksen esittämistä koskevalla velvollisuudella voitaisiin vähentää ulkomaista alkuperää olevia covid-19 tartuntoja, sillä todennäköisesti positiivisen testituloksen saaneet henkilöt eivät pyrkisi Suomeen.

Lakiesityksessä viitataan THL:n viimesykyiseen arvioon, jonka mukaan pelkkä ennakkotestitodistus ei olisi riittävä ja miksi tarvitaan kahta testiä. MaRa toteaa, että THL:n mallinnus on tehty syksyllä 2020, jolloin rokotteita ei ollut edes saatavilla. Koronaviruksen leviämisen uhka tällöin oli aivan toisenlainen. THL:n laskelmassa on myös käytetty esimerkkinä lähtömaan ilmaantuvuuslukuna 250, jolloin THL:n mukaan 10.000 maahan tulevan henkilön joukossa olisi noin 12 - 13 tartunnan saanutta. Laskelmassa on tarkoi-

tushakuisesti käytetty korkeaa ilmaantuvuuslukuja. Jos ilmaantuvuusluku on esimerkiksi 100, matkustajien joukossa on huomattavasti vähemmän tartunnan saaneita. Rokotekattavuuden lisääntymisen myötä ilmaantuvuus myös laskee Suomelle tärkeissä lähtömaissa.

THL:n syksyllä 2020 tekemän koronatodistusmallinnuksen käyttämisestä kahden testin vaatimisen välttämättömyydelle ei ole perusteita, kun otetaan huomioon, että riskiryhmät Suomessa on saatu rokotettua pian kahteen kertaan ja suomalaisesta aikuisväestöstä rokotteen on saanut kesäkuun loppuun mennessä 70 %.

MaRa katsoo, että toisen testin vaatimus tulee poistaa laista. Ainoastaan niissä tilanteissa, joissa matkustaja saapuu erityisen riskialttiista maasta (muuntovirusta on levinnyt laajasti ja maan ilmaantumisluku on korkea), voitaisiin edellyttää toista testiä, jos henkilöllä ei ole rokotustodistusta.

4.4 Koronatodistusten edellyttämisen alle 16-vuotiailta lapsilta

Ehdotuksen mukaan koronatodistusvaatimukset ulotetaan vuonna 2008 tai sitä aikaisemmin syntyneisiin henkilöihin. MaRa toteaa, että Suomessa tai EU:ssa ei vielä rokoteta alle 16-vuotiaita. Ehdotus johtaisi siihen Suomeen matkustavien lapsiperheiden olisi hankittava lapsille ennakkotestitodistus ja pidemmällä viipymällä myös toinen testi. Koronatodistuksen vaatiminen alle 16-vuotiailta muodostaa esteen lapsiperheiden matkustamiselle Suomeen korkeiden testikustannusten vuoksi ja sen aiheuttaman vaivan takia.

MaRa esittää, että testitodistusten ikäraja nostetaan 16-vuoteen.

4.5 Karanteenivaatimuksen poistuminen

MaRa pitää tervetulleena, että lakiesityksen säännöksistä on poistettu omaehtoista karanteenia koskevat vaatimukset. Karanteenivaatimukset estäisivät matkailun käynnistymisen Suomeen.

Tartuntatautilain nojalla matkustaja voidaan määrätä pakolliseen terveystarkastukseen maahantulopisteellä ja tartuntatautilain 60 §:n nojalla lääkäri voi määrätä matkailijan karanteeniin yksilöllisen riskiharkinnan perusteella.

Esityksen perusteluissa todetaan, että matkailijoita kehoitettaisiin Suomeen saapuessaan noudattamaan ennen toista testiä turvavälejä, käyttämään suu-nenäsuojusta ja välttämään lähikontaktia. Tällaiset ohjeistukset ovat omaehtoiseen karanteeniin rinnastettavia. MaRa katsoo, että Suomeen saapuville matkailijalle annetaan samat ohjeet mitkä annetaan Suomessa asuville perustuen Suomen epidemiatilanteeseen. Matkailijoille ei tule antaa kireämpiä suosituksia tai toimintaohjeita.

4.6 Matkustaminen erittäin korkean riskin maista

MaRa katsoo, että riskimaista matkustaminen tulisi mahdollistaa yhdellä koronatodistuksella (tuore negatiivinen lähtömaatesti, rokotustodistus tai immunitettitodistus). Tätä kireämpiä terveysturvallisuustoimia tulisi voida edellyttää vain, jos matkustaja saapuu hyvin korkean riskin maasta. Tiukempia terveysturvallisuustoimia voisivat olla esimerkiksi rokotesarjan vaatiminen, lähtömaassa tehty testi ja Suomessa tehty toinen

testi. MaRa huomauttaa, että tartuntatautilain nojalla on käytettävissä jo nyt lisätoimenpiteinä tartuntatautilain 14-16 § mukaiset toimet (esimerkiksi pakollinen terveystarkastus maahan saavuttaessa).

4.7 Koronatodistusten tarkistaminen

Esityksen mukaan matkustajilla on velvollisuus esittää koronatodistukset pyydettyä saapumismaassa. MaRa katsoo, että parempi malli on, että koronatodistukset tarkistetaan jo lähtömaassa (esimerkiksi lentokoneeseen noustessa lähtöportilla). Saapumismaassa tarkistaminen voi ruuhkauttaa maahantuloa ja vaatia kohtuuttomasti viranomaisresursseja.

MaRa pitää perusteltuna, että koronatodistusten tarkistaminen perustuu lähtökohteisesti pistotarkastuksiin. Tämä mahdollistaa sujuvan maahantulon ja estää ruuhkia lentokentillä.

4.8 Suomen rokotuskattavuuden huomioiminen ja lain voimassaoloaika

Matkustamisen terveysturvallisuustoimissa tulee ottaa huomioon myös Suomen rokotustilanteen kehittyminen. Kun suurin osa (aikuis)väestöä on rokotettu tautia vastaan (2 rokotusta), niin tällöin ei tarvita enää terveysturvallisuustoimia rajalla, koska tauti ei aiheuta enää vakavia sairauksia tai kuolemia. Tätä ei ole esityksessä lainkaan huomioitu.

THL:n arvion mukaan Suomen yli 16-vuotias väestö saa ensimmäisen rokoteannoksen kesän 2021 aikana ja täyden rokotussarjan saaneiden osalta yli 70 %:n rokotuskattavuus saavutetaan vuoden 2021 viimeisen vuosineljänneksen aikana, jolloin rokotusten tuoma väestönsuoja alkaa vaikuttaa merkittävässä määrin myös muissa EU-maissa.

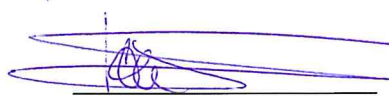
MaRa esittää, että siinä vaiheessa, kun riittävän suurin osa aikuisväestöä on saatu rokotettu koronavirusta vastaan (2. rokotuksen saaneiden rokotekattavuus yli 70 %), niin riskimaista saapuvilta matkustavilta matkustajilta ei vaadita Suomeen saavuttaessa koronatodistuksia. Suomen on mahdollista EU:n hätäjarrumekanismin mukaisesti ottaa käyttöön terveysturvallisuustoimia rajalla kohdennetusti tiettyyn maahan tai maihin, jotka ovat välttämättömiä väestön suojelemiseksi (esimerkiksi tiettyssä maassa leviäisi uusi virusmuunnos, johon väestön saamat rokotteet eivät tehoaisi).

MaRa katsoo, että terveysturvallisuustoimia koskeva lain voimassaolon ulottaminen kevääseen 2022 on ylimitoitettua. Lain tulee olla voimassa korkeintaan vuoden 2021 loppuun asti.

Lisätietoja antaa lakimies Kai Massa, 09-6220 2047, kai.massa@mara.fi

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttita-
pauhtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.